Sõnastik: lühendid, mida Eesti kooliõpilased Internetis enim kasutavad

7 aastat tagasi - 01.11.2019 Autor: AM

Tuntud juutuuberid Maria Rannaväli, Victoria Villig ja Sidni Tomson koos Kristel Aaslaiuga uurisid Samsungi ellu kutsutud koolitusprogrammi "Õpilaste Digitaalne IQ" vestlusringi raames Tartu Tamme gümnaasiumi õpilastelt, millised on kõige populaarsemad lühendid, mida noored omavahel kasutavad.

Ülekaalukalt kõige rohkem nimetasid õpilased lühendit “kys”, mis tähendab solvangut ning tuleneb inglisekeelsest väljendist “*kill yourself*” ehk “tapa end ära”.

“See on jäme solvang, kuid muutunud õpilaste seas üsna levinud parasiitväljendiks, millega tegelikult ei soovita teisele halba, vaid pigem vaieldakse millelegi vastu,” kommenteeris Maria Rannaväli. “Samas pole sellist kommentaari ikkagi meeldiv saada.”

Palju kasutatakse aga ka väljendeid “lol”, “omg” ja “ofc”, mis tähendavad “valjult naerma”, “oh, Jumal” ja “loomulikult”.

“Tänapäevased internetilühendid tekivad peamiselt kolme moodi – levinuim on akronüümi moodustamine väljendite esitähtedest, nagu “omg”, mis on välja kirjutatuna inglisekeelne väljend *Oh my God*,” selgitas Rannaväli. “Kuna tänapäeva noored oskavad inglise keelt väga hästi ning ka igapäevases kõnekeeles on palju inglisekeelseid väljendeid, saavad kõik kohe aru, millest jutt käib.”

Teine levinud akronüümide moodustamise viis on ära jätta tähti sõna seest. Kui lapsevanemale võib väljend “ss” tähendada kurjakuulutavat sõna Schutzstaffel, siis noorte jaoks on see lühend sõnast “siis”. Sarnaselt on tekkinud ka lühendid “kle” ehk “kuule” või “kds” ehk “kodus”. Kolmandaks kasutatakse mõnikord lihtsalt sõnade esi- või lõputähti, näiteks “v” tähistab sidesõna “või” ning “w” tuleb inglisekeelsest sõnast with ehk “koos”.

Tartu Tamme gümnaasiumi õpilased tõdesid, et kuigi internetisuhtluses on lühendite kasutamine aktsepteeritav, siis ametlikes kirjades, esseedes ja muudes grammatilist korrektsust nõudvates kirjatükkides kasutatakse ikkagi

täislauseid ja väljendeid. Sama on täheldanud oma fännide hulgas ka Tomson.

“Släng on noortega alati kaasas käinud, ainuke vahe on selles, et kui arvutieelsel ajastul kasutati slängi palju kõnekeeles, siis tänapäeval on see rohkem kasutusel internetis ning tihtilugu toimub suhtlus ka märkide abil,” rääkis Sidni Tomson.

Koos juutuuberitega koolinoortele internetisuhtlusest rääkimas käinud laulja ja näitleja Kristel Aaslaid tõdes, et internetisuhtluses on tähtis teineteisele mitte haiget teha ning soovitas kõigil mõelda, enne kui vestluspartnerile midagi potentsiaalselt haavavat öelda.

“Minul on selline põhimõte, et ma ei ütle kunagi halba millegi sellise kohta, mida inimene ise ei saa kontrollida või muuta. See on nii madal käitumine,” ütles Aaslaid. “Pigem minge täna kõik ja kirjutage või öelge internetis kellelegi midagi ilusat.”

Vestlusringis osalenud psühholoog Kätlin Konstabel aga märkis, et kui lühenditega suhtlemisel jääb midagi arusaamatuks või kõlab kahemõtteliselt, tuleks ennatlike järelduste tegemise asemel alati küsida, mida vestluspartner täpselt mõtles, kui endas 100% kindlad ei olda.

Samsungi algatatud programm Õpilaste Digitaalne IQ õpetab koolinoortele läbi veebiloengute ja vestlusringide koolides oskusi digimaailmas paremini hakkama saamiseks. Kuna digisuhtluse osas puudub siiani korrektne käitumisetikett, siis on programmi üheks osaks ka 9.-12. klasside koolinoortele suunatud võistlus Netikett, millega kutsutakse noori ise looma käitumisetiketti internetis.

Õpilaste Digitaalne IQ kodulehelt www.digitaalneiq.ee leiab täpsema informatsiooni Netiketi võistluse kohta ning lisaks näiteks videovestlusi küberkiusamise, ebasobiva sisu, küberhügieeni ning netisuhtluse eripärade ja sõltuvuse teemadel. Videovestlusi ekspertidega viivad läbi Netiketi võistluse patroonid Kristel Aaslaid, Victoria Villig, Maria Rannaväli ja Sidni Tomson. Netiketi võistlusele tööde esitamine kestab 1. oktoobrist kuni 10. detsembrini.

Spikker vanematele: levinuimad akronüümid, mida teie koolieale laps tõenäoliselt kasutab

brb – olen kohe tagasi (*be right back*)
btw – muuseas (*by the way*)

dv – *davai*
DYI – tee ise (*do it yourself*)
gn – head ööd (*good night*)
gtg – pean minema (*gotta go*)
idc – mul on ükskõik *(I don’t care*)
imho – minu tagasihoidliku arvamuse kohaselt (*in my humble opinion*)
jh – jah
kds – kodus
kle – kuule
kys – tapa end ära (*kill yourself*)
lic – lihtsalt
lol – valjult naerma (*laughing out loud*)
mdea – ma ei tea
mhm – jah
mkm – ei
ms – mis
nsm – niisama
ofc – loomulikult (*of course*)
ok - okei
OMG – Oh, Jumal (*Oh my God)*
pls/plz – palun (*please)*
pmst – põhimõtteliselt
ss – siis
smh – midagi (*something*)
sry – vabandust (*sorry*)
tglt – tegelikult?
v – või
w – koos (*with*)
wtf – mida kuradit? (*what the fuck?*)
xoxo – musid ja kallid (*kiss, hug, kiss, hug*)

- Uudised

- Lahendused

Pilt

ÕPILASTE
digitaalne
TULEVIKUKOOL